

AFP, pensjonssystemets gjøkunge?

'Sliternes ordning'

Formålet med AFP var å gi arbeidstakere med lange yrkeskarrierer og fysisk slitsomme yrker en mulighet til en såkalt 'verdigg' avgang fra arbeidslivet.

Omstridt

Faglig politisk:

Bred faglig front mot statsbudsjettet:
- Stortinget må redde AFP
Av: LOMVI 23.10.2003 publisert: 12:25
23.10.2003 oppdatert: 12:24

Fem friår for friske

Ordnningen med avtalefestet pensjon (AFP) fungerer ikke etter hensikten. Meningen var å gi en verdig avgangsmulighet til folk som ellers ville blitt uføret eller arbeidsledige. Men AFP-pensjonistene har gode jobber.

Slik er det ikke, mener AFP-ordførerne. Den er ikke en ordning som blir...

hvor gunstig ordningen er for arbeidstagerne. En AFP-pensjonist fortsetter å tjene opp pensjonspengene til den ordinære pensjonen fra 67 år. AFP-tytterne trekkes heller ikke fra de ordinære opplynte rettighetene. Dermed får man ikke en øre mindre utbetalt etter man blir 67 år ved å gå av med AFP.

»AFP-ordningen er altfor god. Vi bestikker nærmest folk til å gå av, sier...

AFP fortsatt viktig for sliterne

Spørsmålet er om ikke nordmenn er blitt litt bortskjemte. De som har det bra og har gode inntekter, pensjonerer seg kanskje lettere på AFP, tror Johan Kleven, selv AFP-pensjonist.

RAGNHILD MOY

Roligere dager. Etter presseyrket både som journalist og redaktør i Fagbladet, den gikk han av med pensjon for to år siden. Da var det bra og har gode inntekter, pensjonerer seg kanskje lettere på AFP, tror Johan Kleven, selv AFP-pensjonist.

- Mener du at ordningen blir misbrukt?
- Vanskelig å si. Det er mange varianter. Hvis det er mange som jobber videre, kan det kanskje være en viss misbruk. Det er noen innstramminger, men det kan tjene utvilsomt kortning i pensjonene satt ned fra 50 000 kroner i året, men nå er det økt til 15 000 kroner, som synes Kleven, som synes...

Ordningsmenn er blitt for bortskjemte

Ordningsmenn er blitt for bortskjemte. Men han tror også at mang...

Skriv ut

www.dagsavisen.no [Publisert 09.04.2004 - 00:46]

- AFP er ikke hellig

Av: ØIVIND NIELSEN

Fellesforbundets leder Kjell Bjørndalen kan tenke seg å erstatte AFP-ordningen med en fleksibel pensjonsalder fra 62 år, slik Pensjonskommissjonen går inn for. - Dagens AFP-ordning er ikke hellig for oss, sier han.

Byråkratene er glade i AFP

Offentlig forvaltning er kraftig overrepresentert blant dem som går av med AFP.

Arbeidsminister Victor Norman er arbeidets talsmann i pensjonsdebatten. Han burde ha all grunn til å feie for egen dør. Forvaltningen står for omtrent 10 prosent av sysselsettingen her i landet. Mens 15 prosent av dem som har gått av med Avtalefestet pensjon kommer nettopp derfra, viser SSBs nye undersøkelse.

Nå kan det sikkert være mange grunner til at det er krevende å holde det...

»AFP-ordningen er altfor god. Vi bestikker nærmest folk til å gå av»

Forsker Knut Røed

...for bare 6 prosent av sysselsettingen. Industrierbeiderne er i rettferdighetens navn, de som i størst grad benytter...

Avtalefestet pensjon (AFP) Forvirring om bruk av gavepensjon

Manoe beskrifter i omstillene har valgt å bruke...

fakta

Aftenposten Fredag 6. september 2002

8 av 10 AFP-er i jobb

Avtalefestet pensjon er stadig...

fakta

Avtalefestet pensjon (AFP) Adgang til å gå av med pensjon fra 62 år. Gjeldende for folketrygden tre år etter 67 år.

»pensjonister nærmest blir presset ut av jobben. De fleste er tilfreds med...

Aktiv fritid frister mer enn jobb

Aftenposten Lørdag 22. januar 1994

Avtalefestet pensjon:

LOs krav er svekket

LO har mistet et av sine beste argumenter for at staten skal bidra med mer penger til ordningen med avtalefestet pensjon.

OLE NYGAARD

En undersøkelse undernevrer påstandene om at avtalefestet pensjon sparer staten for mange utgifter til uføret eller dagpensjon. AFP blir et sentralt element i lønnsoppgjøret mellom arbeidsgiver og arbeidstaker. AFP-ordningen er permanent, mens dagpensjonen er midlertidig.

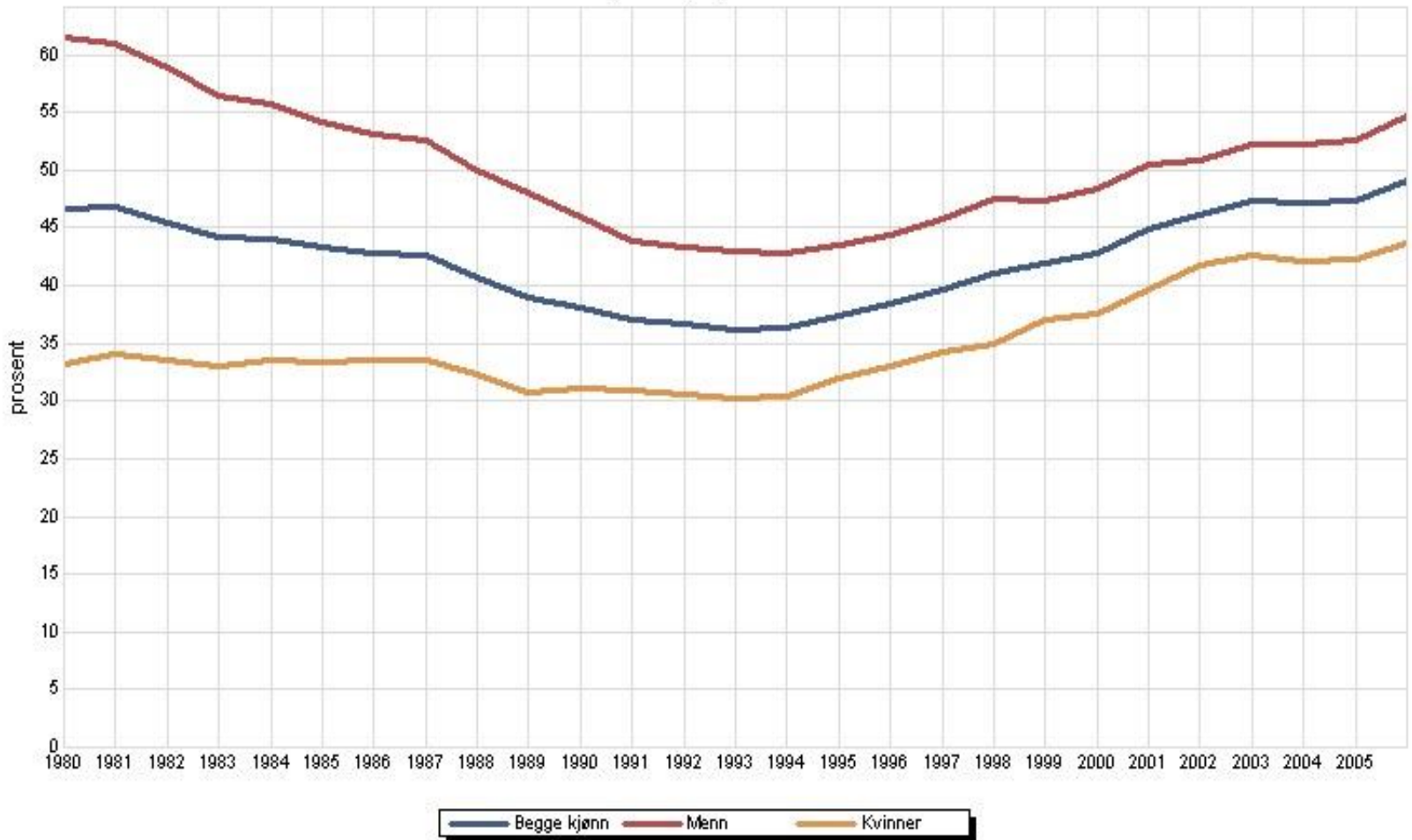

Hva er så sannheten?

– *Er AFP blitt gjøkungen som truer med å sprengte pensjonsredet?*

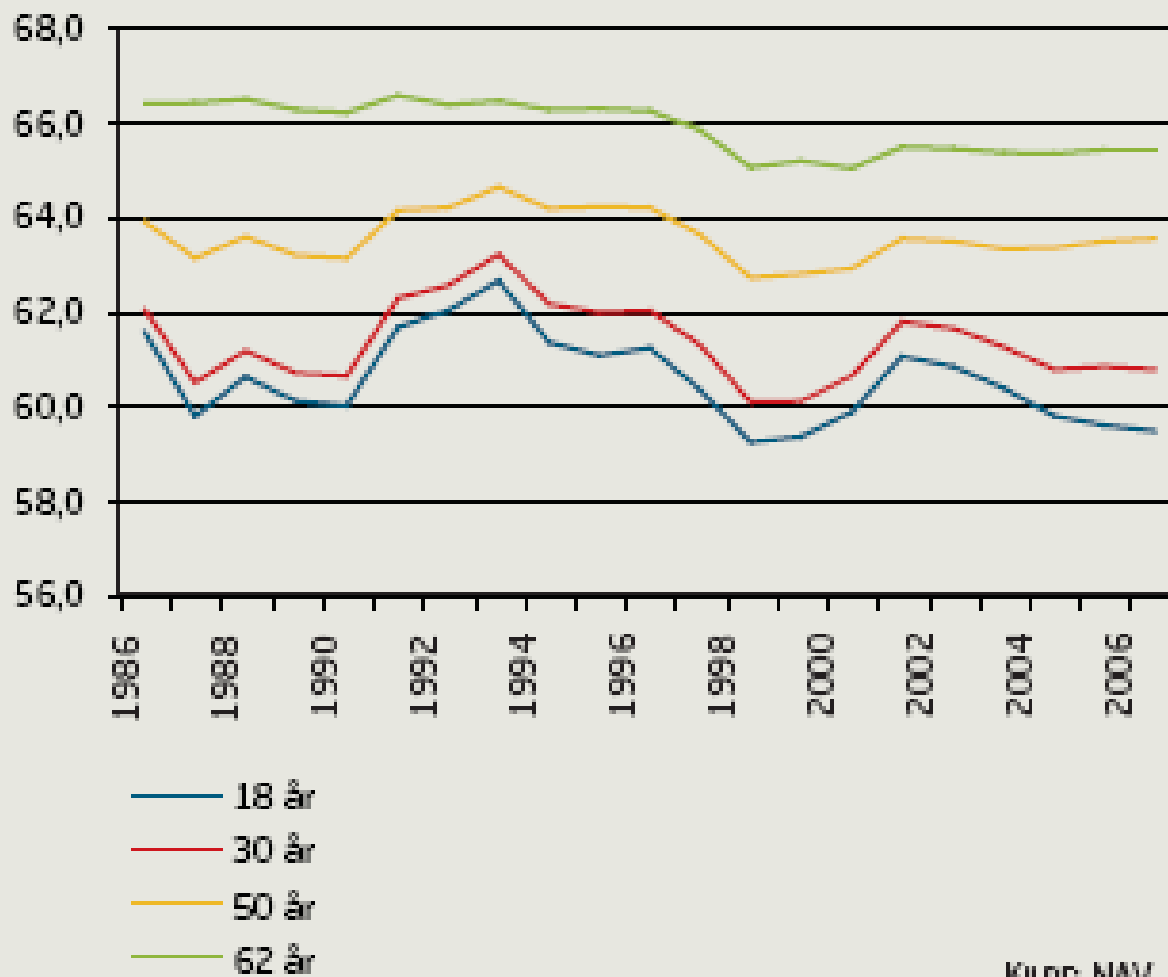
– *eller er den som tårnfalken, trekksikker i sin jakt etter byttet?*

Personer i alderen 16-74 år,
etter kjønn og tid.
Personer (prosent), Sysselsatte, 55-74 år.

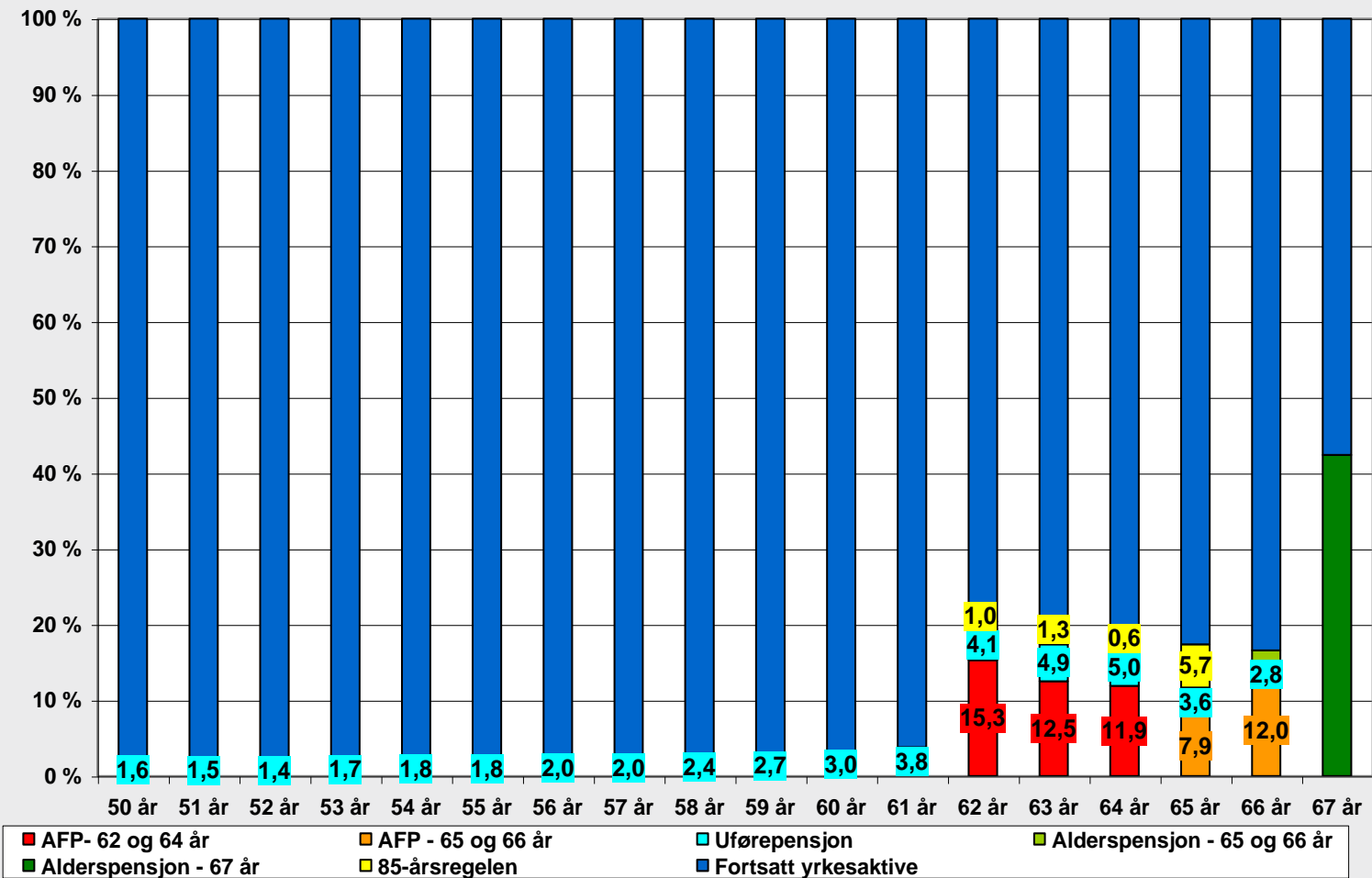

Kilde: Statistisk sentralbyrå

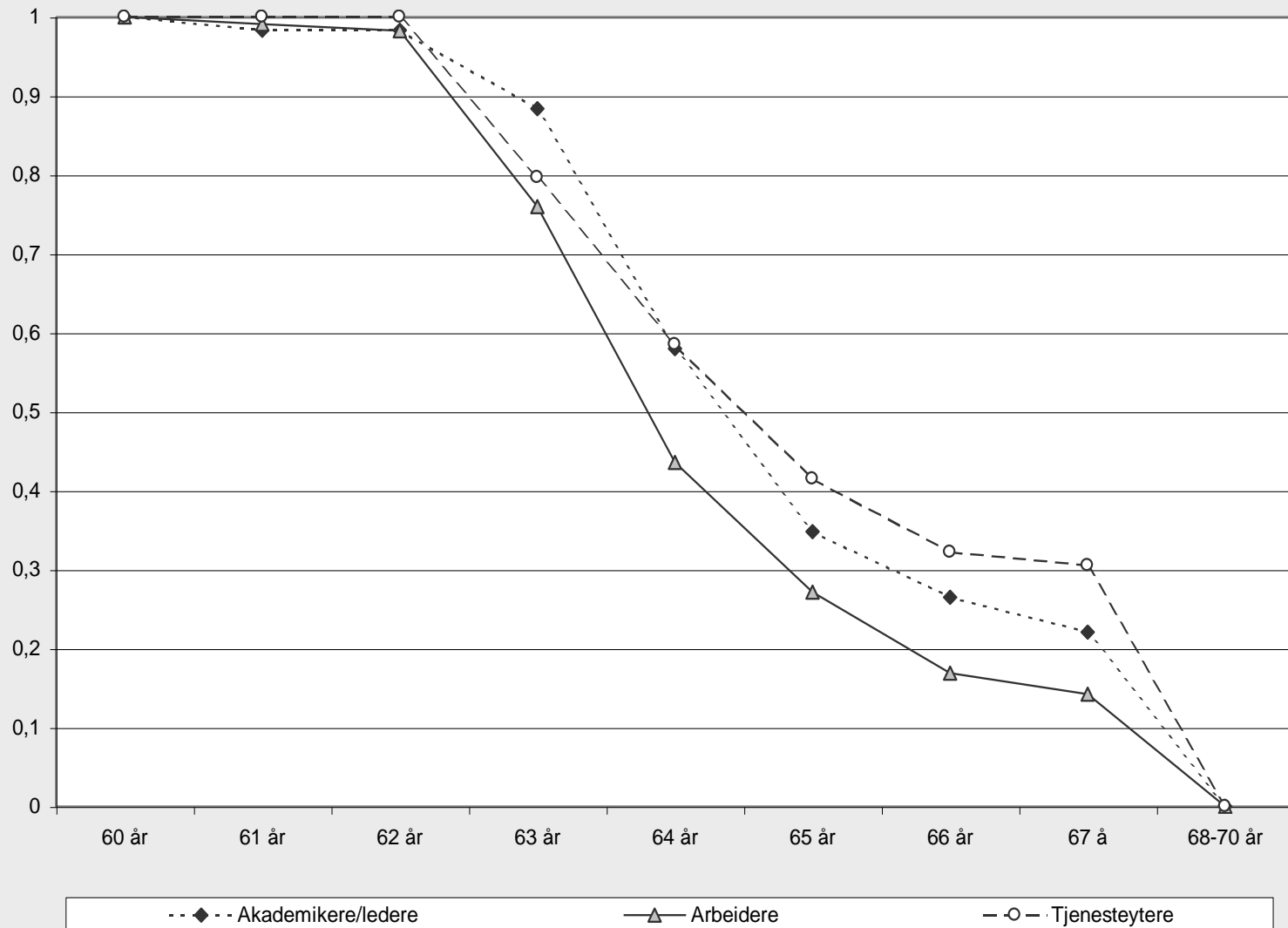
Forventet pensjoneringsalder ved fylte 18, 30, 50 og 62 år fra 1986 til 2006.

Pensjonering i kommunesektoren i 2004

Pensjonering i privat sektor i 2004

Sammensatte årsaker til avgang med AFP

- Arbeidsbelastninger, lange yrkeskarrierer, helseproblemer og ‘slitenhet’
- Nedbemanning, omstilling og innføring av ny teknologi
- Tap av motivasjon, trivsel og dårlig forhold til nærmeste leder
- Gode pensjonsytelser kombinert med ønske om mer fritid og økt samvær med familien (pensjonert ektefelle)
- Pensjoneringskulturen på arbeidsplassen

Årsakene varierer mellom yrker og mellom arbeidsplasser

Men

- *AFP har også blitt et hendig verktøy for å kvitte seg med folk*
- *AFP hindrer mobiliteten blant eldre arbeidstakere og rekruttering av 'seniorer'*
- *AFP får en god del 'friske og raske' til å pensjonere seg tidlig.*
- *AFP-pensjonistene har ikke mulighet til å jobbe noe ved siden av, uten av pensjonen blir avkortet.*
- *De, som tross alt, jobber ett, to, tre eller fem år lenger enn 62 år får akkurat samme pensjon som dem som jobber til de er 62 år. Er det rettferdig?*

Hva nå ?

- *Er det dens svanesang vi hører?*

- *Eller kan den, som fugl føniks, gjenoppstå i fornyet form, tryggere og bedre enn noen gang?*

Ingen svanesang

- Stortinget har vedtatt å videreføre statsstøtten til AFP og sågar bestemt seg for å lovfeste denne.
- Men de ønsker seg en ny ordning tilpasset folketrygden, hvor du selv betaler for egen tidligpensjonering. De skisserer en modell hvor AFP-potten fordeles likt på alle med rett til AFP, uansett om de går av eller ikke.

Begrunnelsen er at:

- det da blir mer lønnsomt å jobbe enn å gå av, og
- du kan jobbe så mye du vil ved siden av uten at pensjonen avkortes

Fare for at 'barnet kastes ut med badevannet'

- Selv om svært mange vil tjene på en slik ordning, da de står lenger enn 62 år – er det et faktum at ikke alle har like stor frihet til å forlenge yrkeskarrieren. De er rett og slett for slitne.
- Og det er bare 'slitere' med de aller lengste yrkeskarrierene som vil kunne få tilnærmet like mye igjen i kroner og øre i samlet pensjon (folketrygd + AFP-påslag) som 62-åringene, som ved dagens AFP-ordning.

Finnes det alternativer?

'Uførepensjon light'

En mulighet er å fortsette å bare gi AFP-pengene til de som faktisk går av før fylte 67 år, slik som i dag.

Da er det den enkelte som avgjør sitt behovet for å gå av.

Prisen de må betale for det, er avkorting av pensjonen ved eventuelt arbeid.

Er de slitne, er det jo også lite sannsynlig at de orker eller ønsker å jobbe ved siden av.

'Arbeidslivets fortjenestemedalje'

En kan også si at alle skal få en del av 'AFP-potten', men ikke like mye.

Et kriterium kan være at de som har stått lengst i arbeid, for eksempel 40 år eller mer, skal få et ekstra påslag – og dermed en større andel av AFP-potten.

Dette vil også være i tråd med prinsippet om at 'arbeid skal lønne seg'.

Andre forhold som må løses er:

- Krav til inntekt og arbeidsdeltakelse
- Utbetalingstid (visst antall år vs. livsvarig)
- Reguleringsprinsippet
- Finansieringsprinsipp – premie per ansatt eller egenandel?
- Overgangsordninger
- Forholdet til andre ordninger